

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Eutropii Breviarium Historiae Romanae

Eutropius

Norimbergae, MDCCLXXXIV.

VD18 12711160

Liber Quintus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16405

 pida Numidia cepit, belloque terminum posuit, capto Iugurtha per quaestorem suum Cornelium Syllam, ingentem virum; tradente Boccho Iugurtham, qui pro eo ante pugnaverat. A M. Iunio Silano, collega Q. Metelli, Cimbri in Gallia; et a Minucio Rufo in Macedonia Scordisci et Triballi; et a Seruilio Caepione in Hispania Lusitani victi sunt; et duo triumphus de Iugurtha, primus per Metellum, secundus per Marium acti sunt. Ante currum tamen Marii Iugurtha cum duobus filiis ductus est catenatus, et mox iussu consulis in carcere strangulatus.

 LIBER QVINTVS.

CAP. I. **D**um bellum in Numidia contra Iugurtham geritur, Romani consules M. Manilius, et Q. Caepio a Cimbris et Teutonibus, et Tigurinibus, et Ambronibus, quae erant Germanorum et Gallorum gentes, victi sunt iuxta flumen Rhodanum; et ingenti interneccione attriti, etiam castra sua et magnam partem exercitus perdiderunt.

Fi-

✱ ————— ✱
Timor Romae grandis fuit, quantus vix Hannibalis, tempore Punici belli, ne iterum Galli Romam venirent. Ergo Marius post victoriam Iugurthinam secundo COS est factus, bellumque ei contra Cimbros et Teutones decretum est. Tercio quoque ei et quarto delatus est consulatus: quia bellum Cimbricum protrahatur, Sed in quarto consulatu collegam habuit Q. Lutatium Catulum. Cum Cimbris itaque confligit, et duobus praeliis CC millia hostium cecidit, LXXX millia cepit, et ducem eorum Teutobodum, propter quod meritum absens quinto COS. est factus.

CAP. II. Interea Cimbri et Teutones, quorum copia adhuc infinita erat, ad Italiam transferunt. Iterum a C. Mario et Q. Catulo contra eos dimicatum est: sed a Catuli parte felicius. Nam (eo) praelio, quod simul ambo gesserunt, CXL millia, aut in pugna, aut in fuga, caesa sunt; LX millia capta. Romani milites ex utroque exercitu trecenti petierunt. Tria et triginta Cimbris signa sublata sunt. Ex his exercitus Marii duo reportavit: Catuli exercitus XXX et unum. Is belli finis fuit: triumphus utrique decretus est.
CAP.

CAP. III. Sex. Iulio Caesare, et L. Marcio Philippo COSS. sexcentesimo quinquagesimo nono anno ab urbe condita, cum prope alia omnia bella cessarent, in Italia grauiſſimum bellum Picentes, Marſi, Pelignique mouerunt: qui, cum annis numerolis iam populo Romano obedirent; tum libertatem ſibi æquam adſerere cœperunt. Pernicioſum admodum hoc bellum fuit. P. Rutilius conſul in eo occiſus eſt: Caepio nobilis iuuenis, et Porcius Cato, alius COS. Duces autem aduerſus Romanos Picentibus et Marſis fuerunt T. Vettius, Hlierius Afinius, T. Herennius, A. Cluentius. A Romanis bene contra eos pugnatum eſt, a C. Mario, qui ſexies conſul fuerat, et a Cn. Pompeio: maxime tamen a L. Cornelio Sylla, qui inter alia egregia, ita Cluentium, hoſtium ducem, cum magnis copiis fudit, ut ex ſuis unum amitteret. Quadriennio, cum graui tamen calamitate, hoc bellum tractum eſt. Quinto demum anno finem accepit per L. Corneliū Syllam conſulem, cum antea in eodem bello ipſe multa ſtrenue, ſed prætor egiſſet.

CAP.

CAP. IV. Anno urbis conditae DCLXII primum Romae bellum CIVILE commotum est: eodem anno etiam Mithridaticum. Caussam bello civili C. Marius sexies COS. dedit. Nam cum Sylla consul contra Mithridatem gesturus bellum, qui Asiam et Achaïam occupauerat, mitteretur; isque exercitum in Campania paullisper teneret, ut belli Socialis (de quo diximus) quod intra Italiam gestum fuerat, reliquiae tollerentur; Marius adfectavit, ut ipse ad bellum Mithridaticum mitteretur. Qua re Sylla commotus, cum exercitu ad urbem venit. Hic contra Marium et Sulpicium dimicavit. Primus urbem Romam armatus ingressus est; Sulpicium interfecit, Marium fugavit; atque ita COSS. ordinatis in futurum annum, Cn. Octavio, et L. Cornelio Cinna, ad Asiam profectus est.

CAP. V. Mithridates enim, qui Ponti rex erat, atque Armeniam minorem, et totum Ponticum mare in circuitu cum Bosporo tenebat; primo Nicomedem, amicum populi Romani, Bithynia voluit expellere; senatuique mandavit, bellum se ei propter iniurias, quas passus fuerat, illa-

illaturum. A senatu responsum est Mithridati, si id faceret, quod et ipse bellum a Romanis pateretur. Quare iratus Cappadociam statim occupauit, et ex ea Ariobarzanem, regem et amicum populi Romani, fugauit. Mox etiam Bithyniam inuasit, et Paphlagoniam, pulsus ex ea regibus, amicis populi Romani, Pylaemene et Nicomede. Inde Ephesum contendit, et per omnem Asiam litteras misit, ut ubicunque inuenti essent ciues Romani, uno die occiderentur.

CAP. VI. Interea etiam Athenae, ciuitas Achaiae, ab Aristone Atheniensi Mithridati tradita est. Miserat enim iam ad Achaiam Mithridates Archelaum ducem suum, cum centum et viginti millibus equitum ac peditum: per quem etiam reliqua Graecia occupata est. Sylla Archelaum apud Piraeum non longe ab Athenis, obsedit, ipsamque urbem cepit: postea commisso proelio contra Archelaum, ita eum vicit, ut ex CXX millibus vix decem Archelao superessent, ex Syllae exercitu XIV tantum homines interficerentur. Hac pugna Mithridates cognita, LXX millia lectissima ex Asia Archelao misit, contra quem Sylla iterum

ad Syllam in Graeciam venit, orans, ut patriae subueniret. Ille in Italiam traiecit, bellum ciuile gesturus aduersus Norbanum et Scipionem COSS. Et primo proelio contra Norbanum dimicauit non longe a Capua. Tum VI millia eius cecidit, VI millia cepit: CXXIV suorum amilit. Inde etiam ad Scipionem se conuertit, et ante proelium totum eius exercitum sine sanguine in deditiōem accepit.

CAP. VIII. Sed cum Romae mutati consules essent, Marius, Marii filius ac Papirius Carbo consulatum accepissent; Sylla contra Marium iuniorem dimicauit: et XX millibus eius occisis, CCCC de suis perdidit. Mox etiam urbem ingressus est. Marium Marii filium, Praeneste persecutus, obsedit, et ad mortem compulit. Rursus pugnam grauissimam habuit contra Lamponium et Carinatem, duces partis Marianae, ad portam Collinam. LXX millia hostium in proelio contra Syllam fuisse dicuntur, XII millia se Syllae dediderunt: ceteri in acie, in castris, in fuga, insatiabili ira victoris consumti sunt. Cn. quoque Carbo. COS. alter, ab Arimino ad Siciliam
Eutropius. E. su-

fugit. et ibi per Cn. Pompeium interfectus est: quem adolescentem Sylla atque annos unum et viginti natum, cognita eius industria, traditis exercitibus prae-fecerat, ut secundus a Sylla haberetur.

CAP IX. Occiso ergo Carbone Siciliam Pompeius recepit. Transgressus inde ad Africam, Domitium, Marianae partis ducem, et Hiarbam, regem Mauritaniae, qui Domitio auxilium ferebat, occidit. Post haec Sylla de Mithridate ingenti gloria triumphavit. Cn. etiam Pompeius (quod nulli Romanorum tributum erat) quartum et XX annum agens, de Africa triumphavit. Hunc finem habuerunt duo bella funestissima; Italicum, quod et Sociale dictum est; et civile: quae ambo tracta sunt per annos decem. Consumserunt ultra CL millia hominum: viros consulares XXIV, praetorios VII, aedilitios LX, senatores fere CC.

LIBER SEXTVS.

CAP. I. **M**arco Aemilio Lepido, Q. Catulo consulibus, cum Sylla rempublicam composuisset, bella noua